

Nieuwsbericht november 2017

Examens aangescherpt en aangevuld

Op vrijdag 6 oktober jl. kwamen de ontwikkelaars, screeners en vaststellers van Examenservice bijeen voor de studiedag "Samen nog beter". Centraal stond de aanscherping van examens die het afgelopen anderhalf jaar zijn gevalideerd en opgeleverd. Niet dat die examens niet voldoen, doch het kan soms net wat beter.

De basis hiervoor is tweeledig: enerzijds de eigen kwaliteitscyclus van Examenservice MEI, anderzijds het Onderzoekskader 2017 voor het mbo en de Producteisen voor een valide exameninstrument.

Om met het eerste te beginnen: gedurende het jaar legt Examenservice feedback op de exameninstrumenten vast. De feedback kan een wens van een school zijn om bijvoorbeeld in een exameninstructie duidelijker te omschrijven wat onder het "vier-ogen-principe" wordt verstaan. Maar het kan ook een wens zijn om een examen verder te concretiseren of juist in te dikken. Dergelijke feedback melden scholen bij Examenservice of komt voort uit schoolbezoeken. Overigens, echte fouten in een exameninstrument worden bij melding direct hersteld en desgewenst wordt een examen opnieuw gevalideerd.

Onderdeel van de kwaliteitscyclus is voorts de jaarlijks evaluatie onder gebruikers aan het einde van het schooljaar. Daarnaast levert evaluatie van de eigen werkwijze voor ontwikkelen, screenen en valideren aandacht- en verbeterpunten op.

Een tweede aanleiding om alle examens tegen het licht te houden kwam voort uit landelijke ontwikkelingen: het nieuwe kader waarmee de Inspectie van het Onderwijs kijkt naar onder meer examinering en de eisen die straks worden gesteld aan exameninstrumenten in de context van certificering van examenleveranciers.

Op basis van voornoemde bronnen is voor de aanvulling en aanscherping van examens een checklist opgesteld waarlangs elk eerder vastgesteld examen nog eens wordt gelegd en desvereist aangevuld. Ook is het **Vaststellingsinstrument**, de lijst met criteria waaraan elk examen voor de Herziane Kwalificatiedossiers moet voldoen, vernieuwd.

Het nieuwe Vaststellingsinstrument is voor de scholen die deelnemer zijn van Examenservice MEI, te vinden op het beveiligde deel van de website www.esmei.nl > Info voor leden.

Daar zijn onder meer ook te vinden:

- Het Reglement - Werkwijze exameninstrumenten Examenservice MEI, aangepast aan aanvullende/nieuwe normen voor validering
- De Rapportage van de Vaststellingscommissie Examenservice MEI over schooljaar 2016-2017. Hierin zijn de bevindingen te lezen met de screening en validering van examens in het achterliggende schooljaar.

Inhoud van de aanscherping

Elk examen van Examenservice MEI bevat een Servicedocument waarin de inhoudelijke verantwoording van het examen vastligt. Hiertoe behoren keuzes die onderwijs en bedrijven maken voor de inhoud van een examen. Zo is in het examen voor Allround Verspaner bepaald dat het examen ook kan worden afgenomen voor het werken met een CNC-machine en dat niet per se het werken met een conventionele

machine onderdeel van het examen moet zijn. Bij de aanscherping zijn toelichtingen op keuzes verduidelijkt. Ook is scherper vastgelegd voor welke kennisaspecten – en met welk doel – het eindgesprek als examenvorm is ingezet.

In de Beoordelingsformulieren is de belangrijkste aanpassing dat opnieuw is gekeken naar “cruciale criteria” in de context van een werkproces en het op te leveren resultaat. Daar waar dat wenselijk is, zijn cruciale criteria gewijzigd of toegevoegd.

Met tussentijdse wijzingen in Kwalificatiedossiers, of nieuwe versies daarvan, wordt vanzelfsprekend rekening gehouden in de aanscherpingsronde.

Bij de aanscherping van examens zijn **onderwijs en bedrijfsleven** actief betrokken. Ontwikkelaars scherpen examens aan, daar waar nodig weer met inzet van de Ontwikkelplatforms. Vervolgens controleren examineringsdeskundigen en Vakcommissies de aanscherpingen. De resultaten van deze werkwijze worden vastgelegd in een “protocol” per exameninstrument.

De planning is dat aangescherpte examens voor 1 februari 2018 zijn gevalideerd. Elk exameninstrument is dan ook voorzien van een nieuw Vaststellingsrapport gebaseerd op het Onderzoekskader 2017 en op de Producteisen voor een valide exameninstrument.

Examenopdracht vereist

Een valide exameninstrument dient altijd te zijn voorzien van een examenopdracht. De school kan deze examenopdracht gebruiken of vervangen door een examenopdracht die beter past bij de praktijksituatie waarin de student examen doet of door een examenopdracht van de school die in een gesimuleerde omgeving wordt uitgevoerd.

De meeste exameninstrumenten voor de Herziende Kwalificatiedossiers bezitten een of meer examenopdracht(en). Voor sommige opleidingen zijn deze nog in ontwikkeling en voor een aantal opleidingen is er geen basismateriaal voorhanden om van daaruit een volwaardige examenopdracht te ontwikkelen. Afgelopen weken zijn scholen en docentteams gericht benaderd met de vraag om hierin te helpen door hetzij ‘oudere’ opdrachten aan te leveren hetzij mee te denken in de ontwikkeling. Ook dit is een mooie manier om uiting te geven aan **mede-eigenaarschap**. Zonder een examenopdracht is een exameninstrument straks niet valide.

Voor de volgende opleidingen is inbreng (voorbeeld-examenopdrachten, inzet) van harte gewenst:

- 25347 Eerste Monteur Dakbedekking
- 25277 Technicus Gas
- 25264/25565 Systeemontwerper Koude- en Klimate systemen
- 25280/25559 Airco-/warmtepompmonteur
- 25292 Pijpenbewerker
- 25288 Allround Pijpenbewerker
- 25294 Scheepsbouwer

Voor scholen die – samen met de student en het bedrijf – de examenopdracht vervangen, bevat het Servicedocument van elk exameninstrument belangrijke **aanwijzingen** waaraan een examenopdracht moet voldoen. Nieuw is daarbij dat het Servicedocument ook meldt aan welke omvang in uren een opdracht moet voldoen. Daarnaast is er een format aanwezig om de opdracht in uit te werken en zijn er Vaststellingsvereisten aan de hand waarvan de examencommissie een opdracht moet vaststellen. Om

scholen hierin een extra service te verlenen, ontwikkelt Examenservice bij elk exameninstrument een zogenoemde **aanvulopdracht**. Een aanvulopdracht is een al deels ingevuld Opdrachtenformulier. De aanwijzingen uit het Servicedocument voor examenopdrachten zijn hierin al opgenomen. Het tempo waarin aanvulopdrachten beschikbaar komen, wordt bepaald door de omvang van de beschikbare menskracht. Hoe meer mensen meewerken, hoe meer (en sneller) examenproducten er worden opgeleverd.

- Examenservice MEI telt twee vacatures die al eerder zijn verspreid en waarvan de invulling urgent is. Het gaat om de vacature voor een onderwijskundige/examineringsdeskundige in de rol van
- Hoofd Screenen & Valideren (20 uur per week) en om een redacteur/opmaker van exameninstrumenten (16 uur per week). Beide functies zijn cruciaal in het proces van ontwikkelen, screenen en valideren van examens en bieden de deelnemende scholen uitermate goed de mogelijkheid een actieve rol te spelen. De vacatures zijn te vinden op de website www.esmei.nl > Vacatures.

Examens voor Keuzedelen

Het leveren van examens voor Keuzedelen is voor Examenservice, net als voor de scholen, een taak die erbij is gekomen en die Examenservice uitvoert binnen het budget van de examens voor de Herziene Kwalificatiedossiers. De examens voor de kwalificatiedossiers hebben voorrang op de examens voor Keuzedelen. Het is essentieel de examens voor kwalificatiedossiers tijdig te leveren met voldoende kwaliteit en binnen zo laag mogelijke kosten.

Desalniettemin is er ook al een groot aantal examens voor Keuzedelen opgeleverd (een kleine vijftig inmiddels). Afgaande op de verzoeken die van scholen binnenkomen, zou dit aanbod al veel groter moeten zijn. In de Deelnemersraad van 23 november aanstaande komt de Ontwikkelagenda voor de eerste helft van 2018 aan de orde.

Ook het tempo waarin examens voor Keuzedelen kunnen worden ontwikkeld, gescreend en gevalideerd, is in hoofdzaak afhankelijk van de door scholen beschikbaar gestelde menskracht.

Digitalisering - voortgang

Examenservice MEI werkt aan de digitalisering van het examenproces en de formulierenstroom daarmee. Examenservices en WebEdu verzorgen hiervoor de ICT-ondersteuning. De afgelopen weken voerden zeven scholen de **eerste testen** uit. Een bijzonder aandachtspunt bij het uittesten is wie welke rollen vervult in het examenproces en welke bevoegdheden daaruit rollen voor de digitale omgeving.

In december heeft er binnen verschillende scholen een *pilot* plaats. In februari komt het digitale systeem beschikbaar, in eerste instantie voor de examens voor de Herziene KD's met de OVG-beoordelingssystematiek. Rond die tijd volgt er in het land een aantal informatiebijeenkomsten. Scholen die daarbij als gastschool willen optreden, kunnen dit melden bij Jolanda Buwalda, de voorzitter van de werkgroep digitalisering (j.buwalda@tcrmbn.nl).

Activiteiten november - december 2017

15 november (09.30 - 12.30)	Ontwikkelplatform examens Timmeren en Allround Timmeren
15 november (13.00 - 16.00)	Ontwikkelplatform examen K0564 Organiseren en Uitvoeren Toolbox-meetings
23 november (13.30 - 15.30)	Deelnemersraad
13 december (13.00 - 16.00)	Kalibreren van examenopdrachten voor Middenkader Engineering

Aanmelden voor een activiteit kan door een e-mail te sturen naar esmei@batouwe.nl. Opleidingsmanagers-directeuren van de aangesloten scholen ontvangen de uitnodiging voor de Deelnemersraad.

Meer informatie over Examenservice MEI

Zie voor meer informatie over Examenservice MEI en de vacatures:

www.esmei.nl of neem contact op met manager Joke Steenbruggen,

telefoon 026 445 44 85 of 06 51 39 25 87, e-mail: steenbruggen@batouwe.nl

of EsMEI@batouwe.nl.